

Рейтинговий звіт DNSA 009-001 short про визначення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	боргове зобов'язання Донецької міської ради
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Тип боргового зобов'язання:	відсоткові облігації
Обсяг випуску:	серії Е – 60 000 000,00 грн.
Відсоткова ставка:	не вище 25% річних
Термін обігу:	після реєстрації ДКЦПФР звіту про результати розміщення облігацій та видачі свідоцтва про реєстрацію випуску облігацій та по 2014 р.
Рейтингова дія:	визначення
Дата визначення:	04.06.2009 р.
Кредитний рейтинг:	uaAA
Прогноз:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу боргового зобов'язання

Кредитний рейтинг боргового зобов'язання ґрунтується на результатах аналізу протягом 2004-2008 рр. економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє. Крім того, у ході рейтингової оцінки висвітлюється інформація щодо наявної системи управління, а також політичної ситуації в регіоні та взаємодії різних гілок влади.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	04.06.2009
Рівень рейтингу	uaAA
Прогноз	стабільний
Рейтингова дія	визначення

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaAA характеризується дуже високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу боргового зобов'язання Донецької міської ради підтримується:

- високими темпами зростання обсягу доходів загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів протягом 3-ох останніх років: а саме надходження у 2006 році – на 24,8%, у 2007 році – на 52,8% та у 2008 році – на 27,0% перевищують показники у відповідних попередніх бюджетних періодах;
- низьким рівнем прямого боргового навантаження на міський бюджет станом на 01.06.2009 р. (8,7%) та помірним рівнем його запланованого зростання у майбутньому: у разі розміщення у повному обсязі облігацій внутрішньої місцевої позики, боргове навантаження складатиме 12,1% запланованого на 2009 рік обсягу доходної частини міського бюджету без урахування трансфертів;
- відсутністю концентрації надходжень до бюджету міста за основними платниками податків;
- зростанням протягом 2004-2008 рр. основних показників економічного розвитку міста: обсягу реалізації промислової продукції у 1,3 рази – до 26,7 млрд. грн.; обсягу роздрібного товарообороту у 3,9 рази – до 10,6 млрд. грн.; обсягу інвестицій у основний капітал у 3,6 рази – до 8,6 млрд. грн. У розрахунку на одного мешканця вказані показники перевищують середні по країні у 1,6 рази, у 2 рази та у 1,7 рази, відповідно;
- покращенням протягом 2004-2008 рр. основних показників соціального розвитку міста: збільшенням середньомісячної заробітної плати у 3 рази до 2 206,0 грн., що на 22,1% більше, ніж у середньому по країні; та збільшенням середньооблікової чисельності працюючих (без урахування малого бізнесу) на 10,9% – до 353,6 тис. осіб, що складає 35,7% чисельності наявного населення міста;
- значним досвідом роботи міського голови та керівників міста, а також високим рівнем сконсолідованості гілок міської влади.

Рівень кредитного рейтингу боргового зобов'язання Донецької міської ради обмежується:

- уповільненням темпів зростання доходної частини бюджету міста у 2009 році, що зумовлюється негативними наслідками кризових явищ в економіці України;
- високим рівнем зношеності основних засобів, в тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста, та необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення за одночасного високого рівня заборгованості населення за житлово-комунальні послуги у розрахунку на одного мешканця.

Резюме

Загальна інформація про місто

Місто Донецьк - адміністративний центр Донецької області. Донецька область включає 51 місто, 28 з яких обласного значення, 21 внутрішньоміський район, 132 селища міського типу, 18 сільських районів, 253 сільські ради, 1 124 сільських населених пунктів.

Законодавчі рамки й адміністративна структура

Місцеве самоврядування в місті Донецьку здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Донецьку міську раду та її виконавчий орган. Слід зазначити, що за результатами останніх виборів до Донецької міської ради, які відбулися 26.03.2006 р. та вперше проводилися за пропорційною системою одночасно до Верховної Ради та місцевих рад, склад депутатського корпусу, який налічує 81 депутата, оновлено на 75%. При цьому найбільше мандатів отримала Партія регіонів – 68 депутатів. Блок Н. Вітренко отримав 13 місць у складі Донецької міської ради.

Донецька міська рада є органом місцевого самоврядування, що представляє територіальну громаду міста Донецька та здійснює від її імені та в її інтересах функції та повноваження місцевого самоврядування, що визначені Конституцією України, Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», Європейської хартії місцевого самоврядування та іншими законодавчими актами.

Міський голова є головною посадовою особою міської громади, головує на її засіданнях та за посадою очолює виконавчий комітет міської ради. Міський голова призначає на посади та звільняє з посад керівників відділів, управлінь та інших виконавчих органів ради, підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності відповідних територіальних громад, крім керівників дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів. Необхідно зазначити, що діючий міський голова Лук'янченко Олександр Олексійович обіймає посаду міського голови м. Донецьк з 31 березня 2002 року. За результатами виборів, що відбулися в березні 2006 року, Лук'янченко Олександр Олексійович був повторно обраний міським головою м. Донецьк, отримавши переважну кількість голосів виборців – 65,78%.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2004-2008 рр. наведено у таблиці:

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Донецька протягом 2004-2008 рр.¹

Показник	2004 рік	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	Темп зростання/зниження (відхилення) у 2008 р. до 2007 р., %
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	1 016,7	1 010,1	1 004,8	997,1	990,8	на 6,3 тис. осіб менше
Рівень зареєстрованого безробіття, %	0,8	0,7	0,7	н/д	н/д	н/д
Середньомісячна заробітна плата, грн.	727,3	1 007,5	1 273,9	1 665,4	2 206,0	132,5
Заборогованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	19,4	15,6	10,8	11,1	60,7	546,8
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	21 195,7	15 307,9	16 016,1	20 519,6	26 670,2	130,0
Темпи зростання обсягів промислового виробництва у порівняних цінах, %	140,3	72,8	105,8	110,7	89,2	X
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	2 380,6	3 065,9	4 294,4	6 274,9	8 640,6	137,7
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	318,0	339,9	436,9	706,0	850,0	120,4
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	3 429,5	2 772,4	2 999,0	4 919,7	6 168,4	125,4
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	75,5	110,9	179,6	207,4	265,1	127,8
Обсяг роздрібного товарообігу, млн. грн.	2 748,4	4 037,8	5 802,0	7 862,8	10 617,9	135,0

Джерело: Виконавчий комітет Донецької міської ради

Населення, трудові ресурси та заробітна плата

Протягом 2004-2008 рр. у м. Донецьку спостерігається зменшення чисельності наявного населення, що переважно зумовлюється його природним скороченням. Показник міграційного сальдо населення міста у 2003-2006 рр. був позитивним, при цьому за підсумками 2007-2008 рр. чисельність мешканців, які офіційно виїхали з міста перевищила чисельність прибулих, що пов'язано, зокрема, зі скороченням чисельності зайнятих у промисловому комплексі міста, передусім, у металургії, коксохімічному виробництві та вугільній галузі.

Протягом 2003-2007 рр. у м. Донецьку спостерігалось збільшення середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу (без врахування малого бізнесу) та

¹ Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведено після відповідного заокруглення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться у звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових

збереження низького рівня офіційно зареєстрованого безробіття. При цьому у 2008 році, у зв'язку з кризовими явищами в економіці України, ситуація на ринку праці м. Донецька погіршилась. Незважаючи на те, що в цілому у 2008 році середньооблікова чисельність штатних працівників у місті збільшилась на 1,2%, протягом II півріччя 2008 року чисельність зайнятих у місті зменшилась на 12,6 тис. осіб. Масових звільнень вдалося уникнути головним чином за рахунок застосування адміністрацією підприємств та організацій міста вимушених адміністративних відпусток та скорочення робочого часу. Це, відповідно, впливає на обсяг фонду оплати праці у місті, що, у свою чергу, призводить до уповільнення темпів зростання доходної частини загального фонду бюджету міста, та, за збереження вказаних тенденцій у майбутньому, може призвести до її скорочення.

Рівень середньомісячної заробітної плати у м. Донецьку у 2004-2008 рр. був вищим за відповідний показник по країні. Протягом 2008 року рівень середньомісячної заробітної плати у місті збільшився на 32,5% та склав 2 206 грн., що було на 22,1% більше, ніж у середньому по країні. При цьому слід зазначити, що у 2008 році темп зростання середньомісячної заробітної плати у м. Донецьку був нижчим за відповідний показник по країні. Збереження цієї тенденції в майбутньому негативно впливатиме на темпи зростання доходної частини загального фонду бюджету міста, понад 80% якої формує податок з доходів фізичних осіб.

Протягом 2004-2008 рр. структура фонду оплати праці у місті дещо змінилась. Йдеться, передусім, про посилення значення секторів невиробничої сфери, зокрема «Фінансової діяльності» та «Операцій з нерухомістю» у наповненні бюджету міста за одночасного поступового зменшення питомої ваги окремих галузей промисловості у структурі фонду оплати праці. Це, у свою чергу, призводить до подальшої диверсифікації джерел наповнення місцевого бюджету та зменшення залежності від діяльності окремих галузей промислового комплексу міста. Загалом слід зазначити, що для бюджету м. Донецька характерним є прийнятний рівень диверсифікації податкових надходжень.

Внаслідок нижчих темпів зростання оплати праці та зменшення чисельності працюючих на підприємствах машинобудування, металургії та харчової промисловості питома вага цих галузей у загальному фонді оплати праці у 2008 році зменшилась. Зазначені зміни, призвели до посилення значення інших галузей, зокрема «Фінансової діяльності» та «Операцій з нерухомістю», у наповненні бюджету міста. Це, у свою чергу, призводить до подальшої диверсифікації джерел наповнення місцевого бюджету та зменшення залежності від діяльності окремих галузей промислового комплексу міста. Загалом слід зазначити, що для бюджету м. Донецька характерним є прийнятний рівень диверсифікації податкових надходжень.

Негативні наслідки промислово-фінансової кризи призвели до збільшення обсягу заборгованості з виплати заробітної плати до 60,7 млн. грн. станом на 01.01.2009 року. При цьому співвідношення обсягу заборгованості з виплати середньомісячної заробітної плати станом на 01.01.2009 року з середньомісячним фондом оплати праці за 2008 рік перебуває на високому рівні (7,7%).

Промисловий комплекс міста

Провідною галуззю економіки м. Донецька є промисловість. Підприємства промислового комплексу визначають економічний профіль міста, є найбільшими роботодавцями регіону та формують вагомую частину податкових та неподаткових надходжень до бюджету міста та бюджетів інших рівнів.

Незважаючи на те, що обсяги реалізації промислової продукції підприємств м. Донецька у 2004-2008 рр. не мали сталої тенденції до зростання, у розрахунку на одного мешканця вони перевищували середні показники по країні, зокрема у 2008 році на 59,7%.

У 2008 році у зв'язку із кризовими явищами у світовій економіці, посиленням конкуренції з боку китайських виробників, втратою зовнішніх ринків збуту і зниженням внутрішнього попиту на металопродукцію, і, як наслідок, зниженням цін на метал, темп росту виробництва в металургії за підсумками знизився, що відповідно, негативно вплинуло на загальний індекс промислового виробництва у місті (89,2% за результатами 2008 року).

Загалом, зважаючи на те, що сукупна питома вага кожного з найбільших бюджетоформуючих підприємств вугільного, металургійного, машинобудівного та харчового комплексів не перевищує 5% доходної частини загального фонду бюджету міста без врахування трансфертів, а сукупна питома вага 13 промислових підприємств-основних платників податків не перевищує 25% доходної частини загального фонду бюджету міста без врахування трансфертів, можна зробити висновок, що бюджету м. Донецька характерний помірний рівень концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду

Збереження та поглиблення кризових явищ у світовій та вітчизняній економіці суттєво впливатиме на соціально-економічний розвиток та бюджетну забезпеченість м. Донецька. Промислові підприємства міста є найбільшими роботодавцями регіону та основними платниками податків та зборів до бюджету міста. Подальше погіршення умов ведення господарської діяльності промислових підприємств може призвести як до зростання соціальної напруги у регіоні, так і до зменшення доходної бази бюджету міста. Незважаючи, на те, що міською владою вживаються заходи, спрямовані на зменшення негативного впливу наслідків кризових явищ, покращення ситуації, що склалася, залежить, передусім, від реалізації антикризових механізмів на державному рівні.

Транспорт

Транспорт – специфічна комунікаційна інфраструктурна галузь матеріального виробництва і сфери обслуговування, яка забезпечує потреби міського господарства і населення міста з усіх видів перевезень. Транспортна інфраструктура міста складається з зовнішнього транспорту (залізниця, автобусний транспорт, автодорожня мережа, авіатранспорт і водний транспорт), магістральної вулично-дорожньої мережі, маршрутної мережі громадського транспорту та метрополітену (в стадії будівництва).

Слід зазначити, що витрати на забезпечення ефективної роботи громадського транспорту створюють суттєве навантаження на бюджет міста.

У 2007-2008 рр. до бюджету міста надходили субвенції з Державного бюджету на продовження будівництва Донецького метрополітену обсягом 54,7 млн. грн. щорічно.

Інвестиції в основний капітал

Протягом 2004-2008 рр. обсяги капіталовкладень в економіку міста постійно зростають. Зокрема, обсяг інвестицій в основний капітал, освоєний підприємствами м. Донецька за 2008 рік збільшився, порівняно з відповідним показником у 2007 році, на 37,7% – до 8,6 млрд. гривень, що у розрахунку на одного мешканця було на 72,6% більше, ніж у середньому по країні.

Найбільші обсяги капіталовкладень у м. Донецьку протягом аналізованого періоду освоювалися за рахунок власних коштів підприємств та організацій, що пов'язано з оновленням виробничих потужностей промисловими та будівельними підприємствами міста. Слід також наголосити на доволі значних обсягах капіталовкладень, які здійснюються у м. Донецьку за рахунок коштів місцевого бюджету. За рахунок коштів бюджету розвитку, який у складі місцевого бюджету є основним джерелом капіталовкладень, у місті реалізуються проекти з реконструкції об'єктів мереж теплопостачання, водопостачання, водовідведення та інших інженерних мереж, проводилось фінансування енергозберігаючих заходів та на реалізація об'єктів капітального будівництва.

Обсяги житлового будівництва у м. Донецьку протягом 2004-2008 рр. щорічно збільшувались. У 2008 році у м. Донецьку було уведено в експлуатацію житла загальним обсягом 265,1 тис. кв. м., що на 27,8% більше, ніж у 2007 році. При цьому у розрахунку на 1 000 осіб наявного населення обсяг уведеного в експлуатацію житла, вперше з 2004 року, перевищив середнє значення по країні.

Сприятливі умови функціонування підприємств будівельної галузі має важливе значення як для соціально-економічного розвитку міста, так і для його фінансово-бюджетної забезпеченості. Зокрема у 2008 році такі види економічної діяльності як «Будівництво» та «Операції з нерухомістю» формували близько 17% фонду оплати праці у місті та забезпечували робочими місцями близько 15% трудових ресурсів міста. А відтак збереження та посилення негативних тенденцій на ринку нерухомості, що може мати наслідком скорочення чисельності зайнятих у будівництві, суттєво уповільнюватиме темпи зростання доходної частини бюджету міста.

Іноземні інвестиції

Інвестиційна активність підприємств міста характеризується достатньо високими показниками участі іноземного капіталу у їхньому розвитку. З початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 850,0 млн. доларів США прямих

іноземних інвестицій, що в розрахунку на одного мешканця на 10,8% більше за середній показник по країні.

Основним напрямом інвестування залишається промисловість, що зумовлено наявністю потужного промислового комплексу, підприємства якого залучають інвестиційні ресурси на розвиток та модернізацію виробництва. Причому, найбільші обсяги було залучено підприємствами металургійного комплексу міста та харчової промисловості. Значні обсяги прямих іноземних інвестицій надійшли також у будівництво, підприємства оптової та роздрібною торгівлі, фінансову сферу, операції з нерухомістю, здавання у найм та послуги юридичним особам.

У 2008 році у місті тривала реалізація інвестиційних проектів в межах СЕЗ «Донецьк». Зокрема, реалізовувались проекти у харчовій промисловості, целюлозно-паперовій промисловості, будівництві та ін. Слід зауважити, що у 2005 році інвестиційна активність підприємств міста в межах спеціальної економічної зони суттєво знизилась після набрання чинності змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2005 рік», що суттєво змінили умови господарювання для суб'єктів підприємницької діяльності у ВЕЗ і ТПР.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємств і організацій

Розвиток промислового комплексу міста, передусім експортоорієнтованих галузей, зумовив значну зовнішньоекономічну активність підприємств міста. Протягом 2004-2008 рр. обсяги зовнішньоторговельного товарообороту підприємств і організацій м. Донецька стабільно зростали. За підсумками 2008 року обсяг зовнішньоторговельного товарообороту збільшився на 25,4% і склав 6,2 млрд. дол. США, що у розрахунку на одного мешканця було у 1,9 рази більше, ніж у середньому по країні.

Структура зовнішньоторговельного товарообороту м. Донецька протягом 2004-2008 рр. зазнала певних змін. Йдеться, передусім, про збільшення питомої ваги товарного імпорту у структурі товарообороту. Водночас у 2008 році, внаслідок переважання темпів зростання товарного експорту над темпами зростання імпорту, питома вага останнього зменшилась.

Товарна структура експорту Донецька визначається виробничим профілем промислових підприємств міста (металургія та обробка металу, машинобудування, харчова промисловість). Провідні позиції у структурі зовнішньоторговельного товарообороту міста займають недорогочінні метали та вироби з них, машини та устаткування, готові харчові продукти, мінеральні продукти.

Торгівля і громадське харчування

Протягом 2004-2008 рр. у м. Донецьку зберігалася стала тенденція до збільшення обсягів роздрібного товарообороту торгової мережі (з врахуванням ресторанного господарства). За результатами 2008 року обсяг роздрібного товарообороту торгової

мережі становив 10,6 млрд. гривень, що у розрахунку на одного мешканця у 2 рази вище за відповідний середній показник по країні в цілому.

Протягом 2008 року до бюджету міста за рахунок видачі дозволів на право розміщення об'єктів торгівлі та ресторанного господарства та від ринкового збору надійшло 10,7 млн. грн., що складає 0,7% доходної частини бюджету міста у відповідному періоді без врахування трансфертів. Порівняно з іншими українськими містами вказаний показник є невеликим.

Житлово-комунальне господарство міста

Протягом 2004-2008 рр., у м. Донецьку залишаються актуальними проблеми високого рівня зношеності основних засобів, у тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. У місті також існує необхідність здійснення значних капітальних вкладень у відновлення об'єктів житлово-комунального господарства, а також поліпшення фінансового стану підприємств, які забезпечують життєдіяльність міста, шляхом впровадження економічно-обґрунтованих тарифів на житлові та комунальні послуги. Підвищення мінімальної заробітної плати, зростання ціни на паливно-енергетичні ресурси та матеріали призводить до необхідності перегляду тарифів на комунальні послуги до рівня, що відшкодовує собівартість їх надання.

Загальний обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги (без урахування заборгованості за газ) станом на 01.01.2009 року складає 202,7 млн. грн., у тому числі обсяг простроченої заборгованості складає 115,3 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця є високим рівнем.

Комунальна власність міста

Донецька міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності, до яких належать: рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів та інші кошти, земля та природні ресурси, комунальні підприємства, частки власності у майні приватизованих підприємств, житловий фонд та нежитлові приміщення, інше комунальне майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження.

Протягом 2004-2008 рр. у м. Донецьку було реалізовано 48 земельних ділянок несільськогосподарського призначення, загальною площею 135 га. При цьому до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету м. Донецька у зазначеному періоді надійшло коштів від реалізації земельних ділянок загальним обсягом 190,4 млн. грн. Від реалізації комунального майна до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету м. Донецька протягом 2004-2008 рр. надійшло коштів загальним обсягом 146,6 млн. грн.

Міська влада активно використовує земельні та майнові ресурси для наповнення загального фонду бюджету міста. Зокрема щорічні обсяги надходжень орендної плати за землю та плати за оренду цілісних майнових комплексів збільшувались, що зумовлювалось як законодавчими змінами на державному рівні та місцевому рівнях у частині орендних ставок, так і організаційно-мобілізаційними зусиллями міської влади, спрямованими на збільшення обсягів надходжень.

Можна прогнозувати, що у зв'язку з загальною негативною макроекономічною динамікою у країні у 2009 році попиту на нерухоме комунальне майно, передусім на земельні ділянки буде зменшуватись. Це, у свою чергу, впливатиме на обсяги надходжень до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету м. Донецька та може ускладнити процес акумулювання бюджетних ресурсів, необхідних для часткового дострокового викупу у липні поточного року облігацій внутрішньої місцевої позики серії В (обсягом 9 млн. грн.) та часткового дострокового викупу облігацій внутрішньої місцевої позики серії С (обсягом 10 млн. грн.).

Бюджет міста

Бюджет м. Донецька є бюджетом місцевого самоврядування. Місто Донецьк є адміністративним центром Донецької області, тобто при формуванні бюджету застосовуються особливості затвердження чинним бюджетним законодавством, для міст обласного значення. До зведеного бюджету міста включено 12 бюджетів: 1 бюджет міста обласного значення; 9 бюджетів районів у місті; 1 бюджет міста районного значення (м. Моспине), який входить до складу бюджету Пролетарської районної у місті Донецьку ради; 1 бюджет селищної ради (селище Ларине), який входить до складу бюджету Будьонівської у місті Донецьку ради.

Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. Слід зазначити, що у 2009 році у зв'язку з загостренням кризових явищ в економіці України, організація бюджетного процесу буде здійснюватись з урахуванням положень Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання організації бюджетного процесу» № 1036 від 26.11.2008 р.

Для повного та всебічного вивчення показників бюджету міста Донецька, бюджет було представлено у форматі бюджетного балансу

Бюджет м. Донецька протягом 2004-2008 рр. у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2004 рік	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік
Операційні надходження всього	713 747,5	960 300,4	1 382 997,1	1 837 810,1	2 386 212,2
Операційні видатки всього	612 602,9	855 765,4	1 265 764,5	1 388 028,1	2 143 760,8
Операційний баланс	101 144,6	104 535,0	117 232,6	449 782,0	242 451,4
Фінансовий дохід	1 916,9	1 047,6	1 429,3	9 338,3	9 341,5
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	722,7	4 146,1	9 590,2	13 375,0	14 029,6
Фінансовий баланс	1 194,2	-3 098,5	-8 160,8	-4 036,7	-4 688,1
Поточний баланс	102 338,8	101 436,5	109 071,8	445 745,3	237 763,3
Капітальні надходження всього	48 270,3	38 872,4	97 528,9	241 112,8	201 479,8
Капітальні видатки всього	180 716,9	176 368,0	256 520,1	554 645,4	597 211,8
Капітальний баланс	-132 446,6	-137 495,6	-158 991,2	-313 532,6	-395 732,0
Баланс після капітальних видатків	-30 107,8	-36 059,1	-49 919,4	132 212,7	-157 968,7
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	1 440,0	1 439,7	1 500,3	3 500,0	2 500,0
Профіцит/дефіцит	-31 547,8	-37 498,8	-51 419,7	128 712,7	-160 468,7
Фінансування	31 547,8	37 498,8	51 419,6	-128 712,7	160 468,7
БАЛАНС	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Донецької міської ради

Протягом 2003-2007 рр. місто зберігає позитивний операційний баланс бюджету, який має сталу тенденцію до збільшення, що забезпечувалось переважанням темпів зростання операційних доходів над темпами зростання операційних видатків. Порівняно з попереднім бюджетним періодом, позитивний операційний баланс бюджету м. Донецька у 2004 році збільшився на 37,3%, у 2005 році – на 3,4%, у 2006 році – на 12,1%, у 2007 році – у 3,8 рази. При цьому у 2008 році у зв'язку з погіршенням динаміки економічного розвитку міста, спричиненої кризовими явищами в економіці України, темп зростання операційних доходів суттєво уповільнився за одночасного збереження високого темпу зростання операційних видатків. Це, відповідно, призвело у 2008 році до суттєвого зменшення показника позитивного сальдо операційного балансу.

У структурі операційних надходжень бюджету м. Донецька найбільша питома вага припадає на податкові надходження. Відтак стабільне зростання операційних надходжень протягом 2004-2007 рр. зумовлювалось, передусім, щорічним збільшенням обсягу податкових надходжень, зокрема, податку з доходів фізичних осіб, чому сприяло постійне збільшення середньомісячної заробітної плати у місті, а також чисельності працюючих. Крім цього, суттєве зростання обсягу податкових надходжень у 2007 році (на 51,8%, порівняно з 2006 роком) визначалося збільшенням з 01.01.2007 р. ставки оподаткування податком на прибуток фізичних осіб з 13% до 15%. Слід зазначити, що на відміну від більшості місцевих бюджетів України, обсяг податкових надходжень до загального фонду яких у 2004 році зменшився, у зв'язку з набранням чинності Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб», для бюджету м. Донецька характерним було постійне зростання обсягу податкових надходжень.

При цьому у 2008 році, у зв'язку з застосуванням (у жовтні-грудні відповідного року) адміністрацією багатьох підприємств та організацій м. Донецька вимушених адміністративних відпусток та скорочень робочого часу, що було пов'язано з суттєвим погіршенням результатів господарської діяльності цих підприємств, темп зростання обсягу надходжень податку з доходів фізичних осіб у місті уповільнився, порівняно з попереднім бюджетним періодом, на 42 в. п. Це, відповідно, вплинуло на темп зростання обсягу податкових надходжень.

На обсяги надходжень до бюджету м. Донецька платежів, штрафів та інших операційних надходжень у 2004-2007 рр. значною мірою впливали обсяги власних надходжень бюджетних установ, а саме інших джерел надходжень бюджетних установ. Крім цього, у зазначеному періоді міська рада використовувала такий механізм наповнення доходної частини спеціального фонду бюджету як створення цільових фондів. Обсяги надходжень до цільових фондів у 2003-2005 рр. зберігалися на рівні 7-10 млн. грн. щорічно. При цьому у 2006-2007 рр., обсяги надходжень до цільових фондів збільшувались та склали відповідно 23,6 млн. грн. та 63,7 млн. грн. У 2008 році, у зв'язку з негативними тенденціями на ринку нерухомості обсяг надходжень до цільових фондів зменшився до 53,9 млн. грн.

У 2004-2008 рр. бюджет м. Донецька сплачував вилучення до Державного бюджету в обсязі перевищення за розрахунками Міністерства фінансів України прогнозного обсягу закріплених доходів над розрахунковим обсягом відповідних видатків місцевого бюджету. У 2005-2006 рр. з бюджету м. Донецька до Державного бюджету перераховувались кошти в обсязі 95,6 млн. грн. (щорічно). У 2007 році обсяг вилучень збільшився до 149,8 млн. грн. У 2008 році обсяг коштів, що передаються до Державного бюджету збільшився, порівняно з виконанням у 2007 році, у 2,3 рази та склав 337,3 млн. грн. Плановими показниками на 2009 рік обсяг вилучень було встановлено на рівні 301,2 млн. грн. (89,3% фактичного показника у 2008 році).

Через нерівномірні темпи обсягів виконання видаткової частини загального фонду зведеного бюджету м. Донецька протягом 2006-2008 рр. мали місце тимчасові касові розриви. Для своєчасного забезпечення фінансовими ресурсами поточних видатків загального фонду, переважно, з метою виплати заробітної плати працівникам бюджетних установ та фінансування інших захищених статей, протягом аналізованого періоду на покриття тимчасових касових розривів до районних у м. Донецьку бюджетів залучалися короткострокові безвідсоткові позички за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку загальним обсягом 26,4 млн. грн. (у 2006 році), 60,7 млн. грн. (у 2007 році), 21,6 млн. грн. (у 2008 році). При цьому обсяг залучених позичок не перевищував 4,0% фактичних показників видаткової частини загального фонду бюджету міста у відповідному році. Слід також зазначити, що вказані позички було погашено у повному обсязі.

Починаючи з 2004 року Донецька міська рада відновила практику фінансування проектів розвитку інфраструктури міста за рахунок позикових коштів. Протягом 2004-2008 рр. до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету м. Донецька здійснювались запозичення шляхом випусків облігацій внутрішньої місцевої позики загальним

обсягом 190 млн. грн.². Це, відповідно, мало наслідком утворення прямого боргу Донецької міської ради, який потребує обслуговування. У 2004-2008 рр. бюджетом міста було виплачено відсотковий дохід за вказаними зобов'язаннями загальним обсягом 41,9 млн. грн. При цьому виплата відсотків за зобов'язаннями здійснювалася своєчасно та у повному обсязі.

У 2004-2008 рр. з метою розширення джерел фінансування загального фонду бюджету міста та враховуючи наявність вільних бюджетних коштів, Донецька міська рада здійснювала активні операції з тимчасово-вільними залишками коштів (за загальним та спеціальним фондами), шляхом їх розміщення на депозитні рахунки у банківських установах, що мало наслідком утворення фінансового доходу. При цьому обсяг фінансового доходу, у 2004 р. повністю покрив видатки міста на обслуговування боргу. У 2005-2008 рр. внаслідок зростання обсягу прямого боргу видатки на його обслуговування частково покривалися фінансовими доходами, а сальдо фінансового балансу бюджету м. Донецька було негативним.

Сальдо капітального балансу бюджету м. Донецька у 2004-2008 рр. було негативним, що є типовим для більшості місцевих бюджетів України. При цьому у 2004-2006 рр. внаслідок реалізації проектів капітального будівництва за рахунок запозичень до бюджету міста, показник позитивного сальдо поточного балансу бюджету міста був меншим за показник негативного сальдо капітального балансу, у зв'язку з чим, бюджет міста у зазначеному періоді виконувався з дефіцитом. У 2007 році бюджет міста було виконано з профіцитом, у 2008 році - з дефіцитом як у частині загального фонду бюджету, так і спеціального.

Протягом 2004-2006 рр. плановий дефіцит спеціального фонду бюджету покривався за рахунок залишків бюджетних коштів, у тому числі розміщених на депозитні рахунки у банківських установах (шляхом їх часткового повернення). Крім цього протягом зазначеного періоду дефіцит спеціального фонду бюджету фінансувався за рахунок запозичень до бюджету розвитку.

Дефіцит, який утворився за загальним фондом за наслідками виконання бюджету міста у 2004 році та у 2006 році було профінансовано за рахунок залишків бюджетних коштів та за рахунок повернення коштів з депозитних рахунків.

Дефіцит, що утворився за наслідками виконання загального фонду бюджету міста у 2008 році було профінансовано як за рахунок повернення тимчасово-вільних бюджетних коштів, раніше розміщених на депозитних рахунках у банківських установах, так і за рахунок залишків коштів на рахунках місцевих бюджетів. Відповідно, показник ліквідності бюджету за відповідним фондом перебував на низькому рівні – 1,4% (проти 8% за наслідками виконання загального фонду бюджету у 2007 році).

Дефіцит, що утворився за наслідками виконання спеціального фонду бюджету міста було профінансовано за рахунок залишків місцевого бюджету, у тому числі було частково повернено тимчасово-вільні бюджетні кошти, раніше розміщені у банківських

---

² У 2004 році – 20 млн. грн. (серії А), у 2005 році – 45 млн. грн. (серії В), у 2006 році – 50 млн. грн. (серії С), у 2007 році ; у 2008 році – 75 млн. грн. (серії D)

установах. Крім цього, у 2008 році до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету міста Донецька було здійснено запозичення обсягом 75,0 млн. грн.

Слід зазначити, що Донецькою міською радою у липні 2008 року було здійснено частковий достроковий викуп (на суму 7 987,0 тис. грн.) у обсязі пред'явлених до погашення облігацій внутрішньої місцевої позики серії В.

Показник ліквідності бюджету міста за спеціальним фондом (з урахуванням коштів, розміщених на депозит) у 2008 році був помірним – 5,1%, проти 9,7% (за наслідками виконання бюджету міста за відповідним фондом у 2007 році).

Виконання доходної частини бюджету

Для доходної частини бюджету м. Донецька у 2004-2008 рр. характерною була тенденція до збільшення обсягу надходжень. Порівняно з попереднім бюджетним періодом, обсяг виконання доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів та коштів, що передаються до бюджету розвитку, у 2005 році збільшився на 39,1%, у 2006 році – на 30,7%, у 2007 році – на 51,1%, у 2008 році – на 23%.

Структурні пропорції формування доходної частини бюджету міста Донецька у 2004-2008 рр. були типовими для більшості місцевих бюджетів України. Найвагомими джерелами доходів бюджету міста були податкові надходження та офіційні трансферти.

Протягом 2005-2008 рр. фактично виконаний обсяг доходної частини загального фонду бюджету міста зростав, як за рахунок збільшення обсягу закріплених доходів, так і власних. Розрахункові показники Міністерства фінансів України за закріпленими доходами протягом 2006-2008 рр. щорічно перевиконувались. Затверджений на 2008 рік з урахуванням змін план за надходженнями до загального фонду без урахування трансфертів за підсумками року було виконано на 101,0%, у тому числі за закріпленими доходами на 100,6% та за власними доходами – на 103,4%.

Податок з доходів фізичних осіб у аналізованому періоді залишається головним джерелом формування закріплених доходів загального фонду бюджету міста. Можна зазначити, що для бюджету м. Донецька характерний прийнятний рівень диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб у частині найбільших платників податку.

Через уповільнення темпів економічного зростання країни в цілому внаслідок світових кризових явищ, у майбутньому очікується збереження тенденції до уповільнення темпів зростання промислового виробництва у металургії, машинобудуванні та коксохімічній промисловості міста. Наслідком спаду промислового виробництва може стати зменшення фонду оплати праці промислових підприємств через недостатню завантаженість виробничих потужностей, що в свою чергу негативно позначиться на надходженні до бюджету міста податку доходів з фізичних осіб.

Обсяги надходжень доходної частини спеціального фонду бюджету м. Донецька у 2004-2008 рр. визначалися, насамперед, динамікою надходжень офіційних трансфертів, доходів бюджету розвитку, цільових фондів, а також власних надходжень бюджетних установ.

Можна прогнозувати, що у зв'язку з загальною негативною макроекономічною динамікою у країні у 2009 році попит на нерухоме комунальне майно, передусім на земельні ділянки буде зменшуватись. Це, у свою чергу, впливатиме на обсяги надходжень до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету м. Донецька та може ускладнити процес акумулювання бюджетних ресурсів, необхідних для часткового дострокового викупу у липні поточного року облігацій внутрішньої місцевої позики серії В (обсягом 9 млн. грн.) та часткового дострокового викупу облігацій внутрішньої місцевої позики серії С (обсягом 10 млн. грн.).

Виконання видаткової частини бюджету

У зв'язку зі щорічним збільшенням обсягів доходної частини бюджету м. Донецька обсяги виконання видаткової частини бюджету міста протягом 2005-2008 рр. теж зростали. Приріст видаткової частини бюджету міста без врахування коштів, що передаються із загального фонду бюджету до спеціального, порівняно з попереднім бюджетним періодом, склав у 2005 році – 33,6%, у 2006 році – 47,3%, у 2007 році – 19,3%, у 2008 році – 46,2%. Щорічне збільшення видаткової частини бюджету міста у 2005-2007 рр. забезпечується зростанням обсягів фінансування, передусім, установ бюджетної сфери (освіта, охорона здоров'я, культура тощо), а також видатків на державне управління.

У 2004-2008 рр. бюджет м. Донецька сплачував вилучення до Державного бюджету в обсязі перевищення за розрахунками Міністерства фінансів України прогнозного обсягу доходів над розрахунковим обсягом видатків місцевого бюджету. У 2005-2006 рр. з бюджету м. Донецьк до Державного бюджету перераховувались кошти в обсязі 95,6 млн. грн. (щорічно). У 2007 році обсяг вилучень збільшився до 149,8 млн. грн. У 2008 році обсяг коштів, що передаються до Державного бюджету збільшився, порівняно з виконанням у 2007 році у 2,3 рази та склав 337,3 млн. грн. Плановими показниками на 2009 рік обсяг вилучень було встановлено на рівні 301,2 млн. грн. (89,3% фактичного показника у 2008 році).

Прийнятний рівень виконання річного плану за видатками мав наслідком зменшення (на 12,3 млн. грн. до 6,2 млн. грн.) обсягу кредиторської заборгованості бюджету за загальним фондом станом на 01.01.2009 року. Найбільший обсяг заборгованості (4,3 млн. грн.) утворився за галуззю «Соціальний захист і соціальне забезпечення» у зв'язку з перерахуванням не у повному обсязі окремих соціально-спрямованих субвенцій з Державного бюджету. Прострочена кредиторська заборгованість бюджету за загальним фондом станом на 01.01.2009 року складає 66,1 тис. грн.

Кредиторська заборгованість бюджету за спеціальним фондом станом на 01.01.2009 р. склала 13,8 тис. грн. Прострочена кредиторська заборгованість бюджету за спеціальним фондом станом на 01.01.2009 р. відсутня.

Міський бюджет на 2009 рік

Доходну частину міського бюджету Донецька на 2009 рік без урахування трансфертів та коштів, що передаються до спеціального фонду бюджету затверджено в обсязі 1 772,2 млн. грн. За загальним фондом доходи бюджету міста було затверджено в обсязі 1 937,1 млн. грн. Темп росту надходжень загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів), які враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів відносно показника виконання у 2008 році склав 93,3%; темп росту надходжень власних доходів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів відносно показника виконання у 2008 році склав 108,6%.

Міським бюджетом на 2009 рік передбачено скорочення, порівняно з 2008 роком, обсягів надходжень за переважною більшістю джерел доходів. Це пов'язано з тим, що при розрахунку бюджетних показників на 2009 рік було враховано очікуване погіршення макроекономічної ситуації у країні, спадом ділової активності у зв'язку з кризовими явищами у промисловості та фінансовому секторі.

Затверджений на 2009 рік з урахуванням змін план за доходами загального фонду бюджету міста Донецька у I кварталі було виконано на помірному рівні (23,1%), у тому числі уточнений план за надходженнями податку з доходів фізичних осіб – на 22,4%, план за надходженнями плати за землю – на 24,8%.

Плановий обсяг надходжень до бюджету розвитку у 2009 році було встановлено на рівні 100,6% показника виконання у 2008 році. Від відчуження майна до бюджету розвитку заплановано акумулювати 15,0 млн. грн. (41,6% до фактичного показника 2008 року), від відчуження землі – 85,5 млн. грн. (133,8% до фактичного показника 2008 року). Слід зазначити, що у зв'язку з загальною негативною макроекономічною динамікою у країні у 2009 році попит на нерухоме комунальне майно, передусім на земельні ділянки буде зменшуватись, що може ускладнити процес акумулювання бюджетних ресурсів, необхідних для часткового дострокового викупу у липні поточного року облігацій внутрішньої місцевої позики серії В (обсягом 9 млн. грн.) та часткового дострокового викупу у вересні поточного року облігацій внутрішньої місцевої позики серії С (обсягом 10 млн. грн.). Зокрема у I кварталі 2009 року затверджений на 2009 рік з урахуванням змін обсяг надходжень до бюджету міста Донецька від операцій з капіталом було виконано на 5,9%.

Видаткову частину міського бюджету м. Донецька на 2009 рік без урахування трансфертів до бюджетів інших рівнів та коштів, що передаються до спеціального фонду встановлено у обсязі 672,8 млн. грн., що складає 59,7% від фактичного показника у 2008 році.

Планові обсяги видатків за більшістю основних видаткових статей бюджету у 2009 році було зменшено порівняно з виконанням у попередньому бюджетному періоді. Слід зазначити, що планом міського бюджету на 2009 рік не проведено перерозподіл субвенцій з Державного бюджету за функціональним напрямком, а тому планові обсяги видатків за окремими видатковими статтями, зокрема, «Житлово-комунальне господарство» є значно меншими, порівняно з виконанням у 2008 році.

Плановими показниками на 2009 рік обсяг вилучення до Державного бюджету, який перераховується з міського бюджету Донецька встановлено на рівні 301,2 млн. грн. (89,2% фактичного виконання у 2008 році).

Рішенням Донецької міської ради «Про міський бюджет на 2009 рік» у повному обсязі (22,3 млн. грн.) передбачено видатки на обслуговування прямих боргових зобов'язань міської ради, а також видатки (обсягом 28,0 млн. грн.) на частковий достроковий викуп облігацій міської ради серії В (по 9 млн. грн. у січні та липні поточного року) та серії С (10 млн. грн. у вересні поточного року). При цьому слід зазначити, що у січні поточного року Донецька міська рада здійснила частковий достроковий викуп облігацій серії В обсягом 9,0 млн. грн.

Боргові зобов'язання міста

До прямих боргових зобов'язань Донецької міської ради відносяться облігації внутрішньої місцевої позики обсягом 45,0 млн. гривень випущені у 2005 році з терміном обігу 1826 днів і з терміном погашення 11 липня 2010 року (дохідність – 11,75% річних, виплата відсотків – щоквартально); облігації внутрішньої місцевої позики обсягом 50,0 млн. гривень випущені у 2006 році з терміном обігу 1820 днів і терміном погашення 5 вересня 2011 року (дохідність – 12% річних, виплата відсотків – щоквартально); облігації внутрішньої місцевої позики обсягом 75,0 млн. гривень випущені у 2008 році з терміном обігу 1820 днів і терміном погашення 13 вересня 2013 року (дохідність – 16% річних, виплата відсотків - щоквартально).

Слід зазначити, що виплати за прямими борговими зобов'язаннями Донецької міської ради здійснюються в повному обсязі та в строк. Зокрема у 2008 році було виплачено відсоткового доходу за зазначеними зобов'язаннями загальним обсягом 14 029,6 тис. грн.

Слід зазначити, що місто має позитивний досвід погашення облігацій внутрішньої місцевої позики. Погашення випуску облігацій внутрішньої місцевої позики 2004 року обсягом 20,0 млн. грн. у повному обсязі було здійснено 16 серпня 2007 року відповідно до графіку та бюджетних призначень на цю мету, затверджених рішенням про бюджет м. Донецька на 2007 рік. Крім цього, 09.07.2008 року та 11.01.2009 року Донецька міська рада здійснила два часткових дострокових викупи облігацій внутрішньої місцевої позики серії В на суми 7,9 млн. грн. та 9 млн. грн. відповідно (у обсязі пред'явлених до погашення облігацій). Рішенням Донецької міської ради «Про міський бюджет на 2009 рік» у повному обсязі (22,3 млн. грн.) передбачено видатки на обслуговування прямих боргових зобов'язань міської ради, а також видатки (обсягом 28,0 млн. грн.) на частковий достроковий викуп облігацій міської ради серії В (по 9 млн. грн. у січні та липні поточного року) та серії С (10 млн. грн. у вересні поточного року).

Для своєчасного забезпечення фінансовими ресурсами поточних видатків загального фонду, до районних у м. Донецьку бюджетів у 2006-2008рр. залучалися короткотермінові безвідсоткові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів загальним обсягом 26,4 млн. грн. (у 2006 році),

60,7 млн. гривень (у 2007 році), 21,6 млн. грн. (у 2008 році). Заборгованість за вказаними позичками було погашено вчасно та у повному обсязі.

Прямий борг Донецької міської ради станом на 01.01.2009 року складав 162,1 млн. грн. у тому числі: за облігаціями серії В – 37,1 млн. грн., за облігаціями серії С – 50 млн. грн. за облігаціями серії D – 75 млн. грн. Пряме боргове навантаження бюджету міста Донецька станом на 01.01.2009 р. (співвідношення обсягу боргу станом на кінець бюджетного періоду до запланованого на 2009 рік обсягу доходної частини міського бюджету без врахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду до спеціального фонду), складало 9,1%, що є низьким борговим навантаженням на бюджет міста.

Станом на 12.01.2009 року прямий борг Донецької міської ради зменшився до 154,2 млн. грн., пряме боргове навантаження – до 8,7%.

Станом на 01.01.2009 р. сума консолідованого боргу м. Донецька без урахування простроченої кредиторської заборгованості комунальних підприємств складає 189 366,1 тис. гривень, у тому числі:

- 154 200,0 тис. гривень – прямі боргові зобов'язання бюджету м. Донецька;
- 66,1 тис. гривень – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ, що утримуються за рахунок загального та спеціального фондів бюджету м. Донецька;
- 35 100,0 тис. гривень – максимально можливий обсяг залучених комунальними підприємствами міста кредитних коштів за відкритими кредитними лініями, погашення яких здійснюється за рахунок бюджету м. Донецька.

Перспективи залучення коштів у майбутньому

У 2009 році Донецька міська рада планує здійснити випуск облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 60,0 млн. грн., терміном обігу до 2014 року. Кошти від розміщення облігацій планується спрямувати на будівництво та реконструкцію об'єктів комунального та соціально-культурного призначення, розвитку транспортної інфраструктури, у зв'язку з підготовкою до проведення фінальної частини чемпіонату Європи по футболу 2012 року.

За інформацією Донецької міської ради, відсоткова ставка за вказаним запозиченням складатиме не вище 25%. За попередніми даними, погашення облігацій відбуватиметься у 2014 році, при цьому параметрами емісії дострокове погашення облігацій передбачено не буде. Виплата відсоткового доходу буде здійснюватись щоквартально. З урахуванням того, що емісію облігацій заплановано здійснити у III кварталі 2009 року, виплата відсотків за вказаним зобов'язанням протягом 2008 року буде здійснюватись один раз (у IV кварталі). Відтак максимальний річний обсяг видатків на обслуговування запозичення обсягом 60,0 млн. грн. у 2009 році складе 3,8 млн. грн. Таким чином питома вага видатків на обслуговування запозичення

обсягом 60,0 млн. грн. у запланованому на 2009 рік обсязі видаткової частини загального фонду міського бюджету складе 0,2%. З урахуванням видатків на обслуговування запозичень здійснених у 2005-2006 рр. та у 2008 році річний обсяг видатків на обслуговування боргу у 2009 році має складати 1,3% запланованого на 2009 рік обсягу видаткової частини загального фонду міського бюджету Донецька, що не суперечить чинному законодавству.

З урахуванням запланованого запозичення, обсяг прямого боргу Донецької міської ради збільшиться до 214,2 млн. грн. Таким чином, прогнозне пряме боргове навантаження (співвідношення обсягу прямого боргу з запланованим на 2009 рік обсягом доходної частини міського бюджету м. Донецька без урахування трансфертів) складе 12,1%, що є помірним борговим навантаження на бюджет міста.

Рейтингова історія м. Донецька

Місту Донецьку було вперше визначено довгостроковий кредитний рейтинг позичальника 06.05.2004 р. на інвестиційному рівні за національною рейтинговою шкалою – «uaBBB», прогноз рейтингу стабільний. За результатами оновлення за підсумками I півріччя 2004 року, 13.08.2004 р. рейтинг міста було підтверджено, прогноз змінено на «позитивний».

Протягом 2004 року рейтинг м. Донецька підтверджувався та 31.03.2005 р. загальний кредитний рейтинг міста було підвищено до рівня «uaBBB+» за українською національною шкалою, прогноз «стабільний». За результатами оновлення 27.06.2006 р. довгостроковий кредитний рейтинг м. Донецька було підвищено до рівня «uaA-», прогноз «стабільний».

У 2006 році Донецька міська рада прийняла рішення щодо здійснення випуску облігацій внутрішньої місцевої позики у розмірі 50 000,0 тис. гривень та 10.08.2006 р. було визначено кредитний рейтинг цього випуску на рівні рейтингу позичальника, тобто «uaA-» зі «стабільним» прогнозом.

За результатами оновлення 21.08.2007 р. рейтинги м. Донецька та боргового зобов'язання Донецької міської ради обсягом 50 000,0 тис. гривень було підвищено до рівня «uaA», прогноз змінено на «позитивний».

За результатами оновлення 13.12. 2007 р., кредитні рейтинги м. Донецька та боргового зобов'язання Донецької міської ради обсягом 50 000,0 тис. грн. було підвищено до рівня «uaAA», зі «стабільним» прогнозом.

У 2008 році Донецька міська рада прийняла рішення щодо здійснення випуску облігацій внутрішньої місцевої позики у розмірі 75 000,0 тис. гривень та 17.04.2008 р. було визначено кредитний рейтинг цього випуску на рівні рейтингу позичальника, тобто «uaAA» зі «стабільним» прогнозом.

За результатами оновлення 04.12.2008 р., кредитні рейтинги м. Донецька та боргових зобов'язань Донецької міської ради було підтверджено на рівні «uaAA» зі «стабільним» прогнозом.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг випуску відсоткових облігацій Донецької міської ради визначено на рівні **uaAA**, прогноз «стабільний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. К. Самойлова

Провідний фінансовий аналітик

П.В. Трощинський

Додатки

Агрегований бюджет м. Донецька з розбивкою на загальний та спеціальний фонди у 2006-2008 рр., тис. грн.

ПОКАЗНИК	2006 Загальний фонд	2006 Спеціальн ий фонд	2006 Разом	2007 Загальний фонд	2007 Спеціальн ий фонд	2007 Разом	2008 Загальний фонд	2008 Спеціальн ий фонд	2008 Разом
Податкові надходження	826 941,9	21 157,6	848 099,5	1 262 754,3	24 823,7	1 287 578,0	1 606 364,2	27 667,0	1 634 031,2
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	17 799,6	61 687,5	79 487,1	20 832,1	113 888,6	134 720,7	25 761,6	110 082,4	135 844,0
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів	224 405,8	231 004,7	455 410,5	415 511,4	0,0	415 511,4	452 248,0	164 089,0	616 337,0
Операційні надходження всього	1 069 147,3	313 849,9	1 382 997,1	1 699 097,8	138 712,3	1 837 810,1	2 084 373,8	301 838,4	2 386 212,2
Поточні видатки	599 313,0	31 092,9	630 405,9	744 386,8	36 943,4	781 330,2	959 249,0	45 966,5	1 005 215,5
Субсидії та поточні трансферти	379 609,0	255 749,5	635 358,6	571 115,3	35 582,6	606 697,9	933 778,2	204 767,1	1 138 545,3
Операційні видатки всього	978 922,1	286 842,4	1 265 764,5	1 315 502,1	72 526,0	1 388 028,1	1 893 027,2	250 733,6	2 143 760,8
Операційний баланс	90 225,2	27 007,4	117 232,6	383 595,7	66 186,3	449 782,0	191 346,6	51 104,8	242 451,4
Фінансовий дохід	1 338,2	91,1	1 429,3	9 243,3	95,0	9 338,3	9 224,9	116,6	9 341,5
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	9 590,2	0,0	9 590,2	13 375,0	0,0	13 375,0	14 029,6	0,0	14 029,6
Фінансовий баланс	-8 252,0	91,1	-8 160,8	-4 131,7	95,0	-4 036,7	-4 804,7	116,6	-4 688,1
Поточний баланс	81 973,2	27 098,6	109 071,8	379 464,0	66 281,3	445 745,3	186 541,9	51 221,4	237 763,3
Капітальні надходження	0,0	81 773,3	81 773,3	0,0	95 545,4	95 545,4	3,2	99 933,7	99 936,9
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	6 000,0	9 755,6	15 755,6	4 745,7	140 821,7	145 567,4	6 194,6	95 348,3	101 542,9
Капітальні надходження всього	6 000,0	91 528,9	97 528,9	4 745,7	236 367,1	241 112,8	6 197,8	195 282,0	201 479,8
Капітальні видатки	68 621,3	15 891,5	84 512,8	94 775,3	23 262,1	118 037,4	131 534,1	20 235,5	151 769,6
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	29 231,5	135 665,0	164 896,5	50 863,8	247 756,4	298 620,2	52 937,5	297 554,3	350 491,8
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	7 110,8	0,0	7 110,8	137 987,8	0,0	137 987,8	94 950,4	0,0	94 950,4
Капітальні видатки всього	104 963,6	151 556,5	256 520,1	283 626,9	271 018,5	554 645,4	279 422,0	317 789,8	597 211,8
Капітальний баланс	-98 963,6	-60 027,6	-158 991,2	-278 881,2	-34 651,4	-313 532,6	-273 224,2	-122 507,8	-395 732,0
Баланс після капітальних видатків	-16 990,3	-32 929,1	-49 919,4	100 582,8	31 629,9	132 212,7	-86 682,3	-71 286,4	-157 968,7
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	1 500,0	0,3	1 500,3	3 500,0	0,0	3 500,0	2 500,0	0,0	2 500,0
Профіцит/дефіцит	-18 490,3	-32 929,4	-51 419,7	97 082,8	31 629,9	128 712,7	-89 182,3	-71 286,4	-160 468,7
Фінансування	18 490,3	32 929,3	51 419,6	-97 082,8	-31 629,9	-128 712,7	89 182,3	71 286,4	160 468,7
БАЛАНС	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Донецької міської ради

Фінансування бюджету м. Донецьк протягом 2005-2008 рр. з розбивкою на загальний та спеціальний фонд, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2006 Загальний фонд	2006 Спеціальн ий фонд	2006 Разом	2007 Загальний фонд	2007 Спеціальн ий фонд	2007 Разом	2008 Загальний фонд	2008 Спеціальн ий фонд	2008 Разом
Профіцит/дефіцит	-18 490,3	-32 929,4	-51 419,7	97 082,8	31 629,9	128 712,7	-89 182,3	-71 286,4	-160 468,7
Фінансування	18 490,3	32 929,3	51 419,6	-97 082,8	-31 629,9	-128 712,7	89 182,3	71 286,4	160 468,7
Зміни залишків	18 491,2	-1 070,7	17 420,5	-22 082,8	-8 403,6	-30 486,4	14 182,3	7 872,3	22 054,6
залишок на початок року	39 475,7	4 816,9	44 292,6	20 984,5	5 887,6	26 872,1	43 067,3	14 291,2	57 358,5
залишок на кінець року	20 984,5	5 887,6	26 872,1	43 067,3	14 291,2	57 358,5	28 885,0	6 418,9	35 303,9
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	26 435,3	0,0	26 435,3	60 723,9	0,0	60 723,9	21 616,1	0,0	21 616,1
Погашення	26 435,3	0,0	26 435,3	60 723,9	0,0	60 723,9	21 616,1	0,0	21 616,1
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	-16 000,0	-16 000,0	-75 000,0	-3 200,0	-78 200,0	75 000,0	-3 550,0	71 450,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	2 500,0	36 500,0	39 000,0	36 000,0	20 700,0	56 700,0	83 000,0	52 450,0	135 450,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	2 500,0	52 500,0	55 000,0	111 000,0	23 900,0	134 900,0	8 000,0	56 000,0	64 000,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	50 000,0	50 000,0	0,0	-20 000,0	-20 000,0	0,0	67 013,0	67 013,0
Запозичення	0,0	50 000,0	50 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	75 000,0	75 000,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	20 000,0	20 000,0	0,0	7 987,0	7 987,0
Інші розрахунки	-0,9	0,0	-0,9	0,0	-26,3	-26,3	0,0	-48,9	-48,9
БАЛАНС	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Донецької міської ради